

Simenon: Una vida esgotadora

Georges Simenon és molt més que un simple autor de novel·la policíaca. En aquesta entrevista, Simenon confessa per què després d'haver publicat més de dues-centes novel·les, ha decidit deixar d'escriure. Avui, s'estudia ell mateix i dicta les seues memòries.

Francis Lacassin

Segons unes estadístiques publicades per la UNESCO, el Simenon novel·lista té uns quants milions de lectors, però molt pocs coneixen la seua faceta de periodista. Després d'un debut incert (pastisser primer i dependent d'una llibreria més tard) a Liège, ciutat natal de l'escriptor, acaba finalment entrant a treballar a *La Gazette de Liège*.

—No hi ha res d' excepcional en això. Molts escriptors, sobretot americans, des de Hemingway fins a Dos Passos, han conegut inicis similars.

—*No hi ha dubte que començà molt jove. ¿Obeïa aleshores a alguna atracció especial?*

—No, de cap manera. Fer de periodista fou una casualitat; m'acabaven de despatxar de la llibreria on treballava des de feia un mes. Deconeixia totalment el camp del periodisme. Abans, a les famílies, només solia llegir el pare el diari. La mare retallava els «baixos», és a dir, el serial; els fills ni el tocaven. Per això mai no havia llegit cap diari, solament coneixia el que rebíem a casa, i ni tan sols sabia el títol dels altres. Un dia, buscant feina, passe prop de la plaça de Saint Lambert i em fixe en el rètol de *La Gazette de Liège*. Entre i em presente al cap de redacció. Era la primera vegada que em posava uns pantalons llargs (començaves a dur-los a partir dels setze anys).

—*¿Quant de temps estigué treballant a La gazette de Liège?*

—Tres anys. Als sis mesos m'encarregaven un espai fix quotidià, on escriuria durant dos anys i mig. Es deia «Fora del galliner» i jo hi firmava Sr. Lecoq. D'aquesta manera, es notava que el diari no volia responsabilitzar-se del contingut de l'article. Jo, efectivament, no coincidí amb la línia d'aquesta publicació. Als altres treballs, firmava Georges Sim, o simplement G. S. Quant als fets diversos, no s'havien de firmar.

—*¿Pensa que el jove periodista detectiu de Gaston Leroux ha influït realment sobre vostè?*

—Vaig llegir *Le mystère de la cham-*

bre jaune i Rouletabille m'impressionà. Era el meu ídol: jo portava una gavadina, un capell deixat caure sobre el front i fumava una pipa curta, tot per a assemblar-me a ell. Gràcies al periodisme, he conegut un poc de cada cosa. He dinat —òbviament a un cantó de la taula— amb Foch, Poincaré o Churchill. Encarregat de les reunions del consell municipal o provincial, m'he assabentat, des dels bastidors, de tots els embulls i de les petites manobres. També he hagut de treballar a la secció de fets; tots els dies, a la comissaria calia fer un recompte dels esdeveniments: de l'habitual robatori domèstic fins al crim, passant pels drames més sòrdids. A més d'això, els accidents: cinquanta o cent miners soterrats a causa d'una explosió de grisú. Ja em veies a mi agafar la moto i anar a esperar, juntament amb les dones, que sanglotaven, pàl·lides, el retorn dels altres miners que baixaven sense estar segurs de poder remuntar. En tres anys i mig de periodisme he pogut conèixer totes les classes socials. És la millor experiència per a un novel·lista. Altrament, no sé quants anys hauria necessitat per a tenir-hi accés i ser-hi admès.

—*¿Si es trobava bé en el periodisme, per què s'ho deixà el desembre de 1922?*

—Volia convertir-me en escriptor. Havia escrit diversos contes que *La Gazette* m'havia publicat; o uns altres, tres o quatre, que aparegueren a *Sincère*, revista literària amb una tirada molt limitada, dirigida per Fernand Desonay, professor a la Universitat de Brussel·les. Fou concretament en aquesta revista on es publicà *Le comptier tiède*, el meu primer text realment literari. El 1922 vaig fer el servei militar, que no m'impedí continuar escrivint a *La Gazette*. El meu somni, però, era deixar les armes i anar-me'n a París. Cada vegada més, m'aproximava a la meua meta: ara feia de secretari d'un novel·lista. Ja em sentia jo secretari d'un escriptor. Res de tot això. Em clavà en un despatx on s'apilaven dos mecanògrafs (la secretària de Binet-Valmer i un altre senyor, una mena de secretari de la Lliga) i em va fer copiar a mà en una vintena d'exem-

plars una llarga llista d'adreces. De fet, el meu paper no era més que el d'ajudant de despatx.

—*Ajudant de despatx d'un escriptor mediocre i reaccionari, tot un cul-de-sac, ¿com pogué escapar-ne?*

—Gràcies a un dels comandataris de la Lliga. Aquesta representava una massa electoral prou important. Hi havia aleshores als voltants de Binet-Valmer molta gent que donava diners, per convicció, per aconseguir un escó, o la Legió d'Honor. Un d'aquests era el marquès de Tracy. Un home molt respectable, tot s'ha de dir. El seu pare feia poc que havia mort, i li havia deixat tot tipus de negocis, els quals no sabia gestionar i necessitava, per tant, un secretari. Fou Binet-Valmer qui l'aconsellà: «Per a tirar endavant tot això, agafeu el petit Sim» (era així com em deien abans).

Això em permeté descobrir la vida dels marquesos arruïnats del centre, que altrament no hauria conegut: caceres, grans recepcions que el marquès feia per allà on passava.

Finalment, vaig deixar el marquès per tornar a París. Amb ell, vaig començar a escriure petits contes per a publicacions més lleugeres, el que avui en diríem revistes del cor. Justament, en aquest moment vaig conèixer Eugène Merle, un home extraordinari, el qual respecte molt. Era el propietari de *Frou-Frou*, el diari més important d'aquesta línia i on jo col·laborava. Els beneficis de *Frou-Frou* estaven destinats a cobrir el dèficit d'un gran diari d'esquerres que acabava de llançar al mercat, *Paris-Soir*. Merle posseïa també un setmanari satíric, *Le Merle Blanc*, el qual, amb una tirada de vuit-cents mil exemplars, no deixava cap possibilitat de victòria a *Le Canard Enchaîné*. Fou una època on arribava a escriure set contes diaris. Vaig arribar a redactar tot sol, encobert sota deu o dotze pseudònims, tots els articles de *Frou-Frou* perquè el diari no tenia un duro, i jo continuava acceptant els xecs sense fons. Havia trobat la manera de cobrar-los: revenent-los per la meitat del preu, i com Merle pagava molt de tard en tard, fins i tot amb la meitat del preu em treia jo el meu sou. M'ha-

via posat a escriure, a poc a poc, novel·les populars. Eugène Merle m'animà en la meua vocació de novel·lista.

Cada editorial tenia les seues particularitats, els seus tabús. A Tallandier s'havia d'escriure *amiga* i no *amant*.

En canvi, Fayard sí que ho acceptava. Vaig escriure dos tipus de novel·la popular. Una per a joves: novel·les d'aventures. L'altre tipus estava pen-

sat més aviat per a porteres, modistes, com dèiem abans a les joves aprenentes: eren novel·les per a fer plorar. Era també una bona manera d'aprendre: aprenia a construir una novel·la guanyant-me la vida. Perquè per molt superficial que siga una novel·la popular, ha d'estar pensada i fins i tot construïda més sòlidament que una novel·la literària. Els personatges hi són nombrosos i l'acció molt variada. Cal in-

troduir-hi esdeveniments, un darrere l'altre.

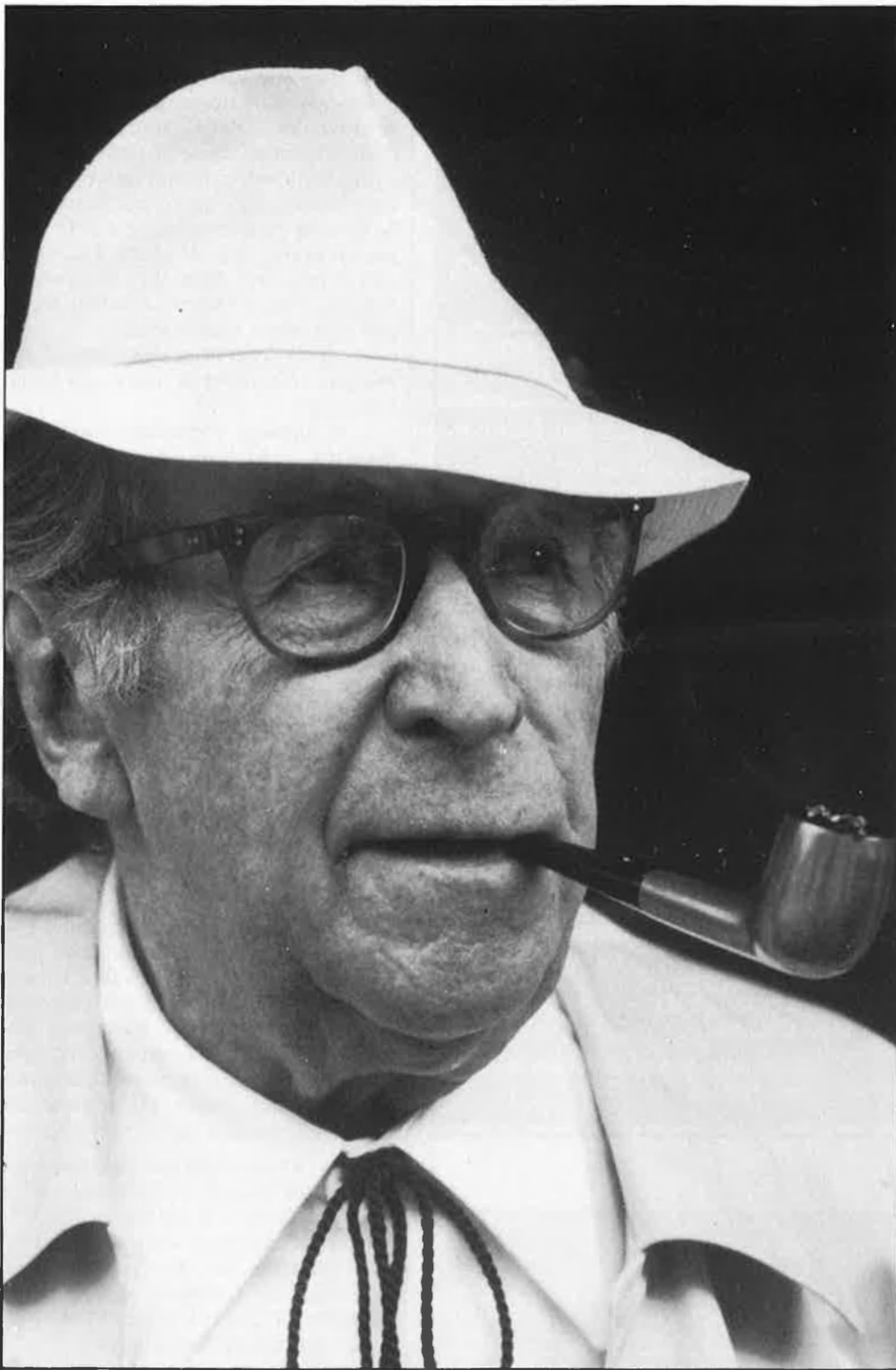
Ja sabeu que la dificultat al teatre consisteix a presentar o traure personatges. El novel·lista té també el mateix problema: la novel·la ha de tenir una certa cohesió. Jo sempre em deia que primer havia d'aprendre l'ofici de novel·lista; per aquesta raó he escrit novel·les populars durant cinc anys.

Merle em proposà cinquanta mil francs d'aquell temps per escriure en tres dies i tres nits una novel·la, tancat dins d'una caixa de vidre que havia d'instal·lar-se al terrat del Moulin Rouge, de manera que fóra el centre d'atracció del públic.

Aquestes eren les condicions del contracte: havia d'escriure la novel·la amb la col·laboració del públic; proposar una dotzena de personatges, dels quals, el públic en triaria tres; donar uns deu títols, dels quals el públic n'escolliria un. Hi havia un petit problema: la gent no hauria de deixar de mirar-me en cap moment per a evitar que fera trampes, però un escriptor també té necessitats íntimes. Un arquitecte trobà la solució, i la caixa de vidre fou encomanada a una casa del carrer Paradis. Però el *Paris-matinal* tancà abans que la caixa estiguera enllestida, la qual cosa no ha impedit a molta gent de creure que ho vaig fer realment. D'altres han jurat veure'm a la caixa. Si fóra veritat, no em faria res dir-ho. Aquesta feina tampoc hauria estat gens difícil perquè jo escrivia una novel·la en dos dies i mig.

—Llegint els seus reportatges em feia la impressió d'estar llegint novel·les. Igual que les seues novel·les s'assemblen a reportatges. Com si haguera eliminat la frontera entre el somni i la realitat. ¿N'és conscient?

—No, en absolut. Açò s'explica molt fàcilment. La vida de cada home és una novel·la —no necessàriament d'un gènere concret, blanc o negre. Un gran crític escrigué una vegada: cadascú porta una novel·la en el seu interior. Però no en porta obligatòriament altres. Només hi ha un novel·lista que en porte més d'una. Ara, cadascú és ca-

SANJIRO MINAMIKAWA

«La vida de cada home és una novel·la».

Jardor

NOVETATS LLIBRES

<p>edicions 62 s/a</p> <p>EL JUTGE I EL SEU BOTXI Friedrich Durrenmatt. El Cangur, 111. 120 pàgines. Una excel·lent novel·la negra de Dürrenmatt, el dramaturg suís, amb el comissari Bürkch, un personatge inol·lidable, que té les seves pròpies idees sobre la justícia i la manera d'aplicar-la, en una història dura i gens superficial.</p>	<p> Editorial Laia</p> <p>L'AMANT SENSE DOMICILI FIX Carlo Fruttero i Franco Lucentini Col·lecció El Mirall i El Temps. Un dels millors exemples de suspens i d'intriga de qualitat.</p>
<p>Edicions BROMERA</p> <p>LA TERRA PROMESA Pere Bessó Col·lecció bromera poesia, 3.</p>	<p>EDITORIAL EMPÚRIES</p> <p>SOCIOLINGÜÍSTICA I LLENGUA CATALANA Albert Bastardas i Josep Soler (Eds.) Col·lecció Biblioteca Universal Empúries, núm. 37. La minorització i la normalització, la immigració, el comportament i les actituds individuals i socials en matèria de llengua.</p>
<p> GREGAL LLIBRES consorci d'editors valencians s.a.</p> <p>VARIA ET MEMORABILIA Enric Sòria Col·lecció Gregal poesia, 21.</p>	<p> LA GALERA, S. A., EDITORIAL</p> <p>LES ALES ROGES Miquel Rayó i Ferrer Col·lecció Els Grumets de la Galera. Premi Josep-M. Folch i Torres, 1987. Presentació: Xavier Pastor, president de Greenpeace, Espanya. Il·lustracions d'Ismael Balanyà.</p>
<p> EDITORIAL TRES I QUATRE</p> <p>MADEMOISELLE FIFI Guy de Maupassant Col·lecció El Grill, 1. Traducció: Anna Montero Selecció de contes d'un autor clàssic de la literatura universal.</p>	<p> curial</p> <p>RECERQUES 20 LA GRAN GUERRA I L'ECONOMIA CATALANA Revista interdisciplinària d'història Moderna i Contemporània.</p>
<p> Edicions Proa</p> <p>RETRAT D'UN ASSASSÍ D'OCELLS Emili Teixidor A tot vent 264 208 pàgs. i 1.400 ptes.</p>	<p> VALÈNCIA, VALÈNCIA! Ramon Macià Narrativa, 2. 186 pàgs. La novel·la dels colonitzadors de les terres valencianes de fa 750 anys, i dels actuals descendents.</p>

paç d'escriure la seua joventut, o com conegué la seua dona, el primer mes viscut amb ella, i fer de tot això una novel·la. Quan es tracta d'altres personatges, la cosa canvia. Crear personatges i fer-los viure exigeix posar-se en la pell d'aquests. El dia que em vaig adonar que posar-se en la pell dels altres em resultava cada vegada més pesat, vaig parar. Tenia setanta anys. Però, com volia, malgrat tot, continuar fent alguna cosa, em vaig dedicar a ser jo mateix. Intentava buscar l'home ja no en els altres sinó en mi mateix.

—¿Per què s'ha fet novel·lista?

—Sempre he tingut ganes d'escriure novel·les. D'altra banda, no sóc l'únic d'aquesta classe de persones. Per a mi, escriure és com una recerca de mi mateix; el que jo entenc per la recerca de l'home és la recerca de mi, ja que sóc un home com els altres. Escrivint novel·les em feia la impressió d'acostar-me a l'home, d'entrar en la pell dels meus personatges.

—¿Quin seria el comportament de Maigret si haguera de viure una nova aventura?

—Si haguera d'escriure una nova aventura de Maigret i aquest fóra encara comissari, la primera cosa que faria seria demanar la dimissió del seu càrrec. Una de les meues novel·les blasma detalladament el que pensa Maigret del món polític. Se li feia difícil suportar les cites amb certs jutges, molt amables, tot s'ha de dir, però de procedència burgesa i que pretenien exercir els seus càrrecs sense conèixer els homes, seguint únicament els principis burgesos que els havien inculcat. ¿Quina justícia es podia fer en aquestes condicions?

—D'altra banda, fa la impressió que Maigret no creu gaire en la justícia, i que per a ell no hi ha culpables, que tots són víctimes.

—No crec que hi haja culpables. En aquesta vida l'home és tan dèbil que suposar-lo culpable implica fer-lo quasi un superhome. No trobe més culpable un cap d'estat que és un Rastignac, que ho sacrifica tot per la seua glòria, que un cec que viu sota els ponts i que quan pot pispa una cartera. Hi ha persones que la mateixa societat empeny al crim.

No fou per casualitat que la màfia nasquera a Brooklyn, el barri més pobre de Nova York. Al carrer, primer xiquets que començaren trencant-se la cara entre ells. Més tard, quan tenien nou o deu anys, reberen algunes ganivetades, ¿en què voleu que es transformen? En delinqüents, és clar.

—¿Hi ha missatges conscients en la seua obra?

Marie-Jo, la seua única filla, mantenia una forta relació afectiva amb el seu pare.

—Francament, he intentat crear personatges, i creant-los, aprendre una mica més sobre l'home. Però la major part del temps, m'he assabentat per la crítica, que jo havia volgut dir tal o tal cosa. Jo no n'era conscient quan escrivia.

D'altra banda, em trobava en un estat quan escrivia... ¡Feia un capítol d'una vintena de pàgines en unes dues hores aproximadament, i en finalitzar, havia perdut vuit-cents grams. En férem la prova: Teresa pesava la roba abans de donar-me-la. Bé, suava vuit-cents grams per sessió.

—¿Més de cent quilos per novel·la?

—Sí, però que recuperava en menys d'un mes. Quan s'escriu així, no es pensa a transmetre idees. Es pensa a conservar el personatge, a romandre en estat de gràcia, és a dir, en estat de vacuïtat completa de si mateix per ser l'altre. Al principi vivia onze dies en aquest estat, després deu, nou, finalment set, i si les meues novel·les estaven escrites en set dies era perquè no podia aguantar més temps així.

—¿Quins han estat els llibres de la

seua vida, els escriptors que més l'han interessat, que l'han influït?

—Vaig estar vivint en una pensió on pràcticament tot eren estudiants russos. Vaig començar per la literatura russa abans i tot que per la francesa. Gogol, Txèkhov, Púixkin, Dostoievski, Gorki, abans que Balzac i Flaubert. Després, vaig apassionar-me per Dickens i Conrad. Finalment, vaig llegir Balzac i els escriptors francesos del segle passat. Abans, però, com a bon col·legial, havia estudiat els meus clàssics.

—¿I escriptors com Stevenson...?

—Oh, Stevenson el considere un gran escriptor. Quan vivia als Estats Units, a la costa del Pacífic, vaig anar a Monterrey, a la casa des d'on embarcà cap a les illes. A les tribus primitives hi ha narradors d'històries, que existeixen igualment a les illes del Pacífic. Quan Stevenson, molt jove, anà a morir a les illes de Samoa —malalt de tuberculosi—, deixà escrita aquesta frase: «Els indígenes m'han atorgat el títol més envejat de la meua vida: em diuen el narrador d'històries». □

Secretari de novel·listes

Georges Simenon va nàixer a Lieja el 13 de febrer del 1903, fill d'un petit comptable. En buscar feina als 16 anys, va anar a parar, sense saber-ho, al diari més conservador i catòlic de la ciutat belga, la *Gazette de Liège*. Malgrat el seu ja incipient anarquisme, aquella feina de reporter li agradava perquè li va permetre conèixer tot tipus de gent. Alhora, el diari publicava els seus primers contes.

Als anys 20 va marxar a París. Mentre treballava com a secretari d'un mediocre i reaccionari novel·lista, Binet-Valmer, començà a escriure novel·les populars amb pseudònim.

Com a secretari del marquès de Tracy es fa amb l'alta societat, continua escrivint contes i novel·les populars, un empresari de la premsa l'introdueix en el món de la política i, finalment, decideix comprar un vaixell per recórrer els canals i rius de França. Durant dos anys, mentre ell escriu dins del vaixell i la seva dona s'ocupa d'aquella mena de casa, viatjarà per Holanda i Alemanya i arribarà fins a la Lapònia. Però el seu gust per viatjar i conèixer món no s'aturarà aquí. Marxa a Àfrica, des d'on escriurà duríssims articles contra el colonialisme europeu. Molts dels reportatges que va escriure durant els seus viatges, una mica per a ell mateix, estan recopilats al llibre *Mes apprentisages*.

Simenon té tres fills, Marc, Johnny i Pierre. La seva única filla, Marie-Jo, que mantenia una relació afectiva molt forta amb el seu pare, es va disparar un tret al cor quan tenia 21 anys, el 1978, en una de les crisis depressives que van turmentar la seva adolescència. Per a ella, després de la seva mort, Simenon va escriure *Mémoires intimes*, una autobiografia que es va publicar el 1982. No era la primera vegada que acudia a aquest gènere literari. Ja havia publicat diversos llibres d'aquest estil amb anterioritat, alguns novel·lats, d'altres més subjectius. Un dels més coneguts és *Pedigree* (1948). Quan, el 1972, cansat d'inventar personatges, va deixar la novel·la, es dedicà a relatar la seva vida. I ja no ha escrit mai més. Només dicta. □